

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania T.D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 31 maja 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oddział w J. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 2 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z wniosku T.D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. o emeryturę oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 21 października 2015 r., sygn. akt IV U (...), w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji ZUS Oddział w J. z 1 lipca 2014 r., którą odmówiono mu prawa do emerytury.

Sąd drugiej instancji podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy. Sąd odwoławczy uznał również, że rozstrzygnięcie

Sądu pierwszej instancji jest słuszne, bowiem Sąd pierwszej instancji ocenił, że wnioskodawca w spornym okresie nie pracował w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zaś przeprowadzone postępowanie dowodowe w tym zakresie wskazywało na to, że wnioskodawca nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych, w rozumieniu § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny wyraźnie zaznaczył, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie o prawo do emerytury w wieku obniżonym z uwagi na pracę w szczególnych warunkach musi prowadzić do pewnego ustalenia, że ubezpieczony wykonywał w okresie objętym sporem pracę w warunkach szczególnych, zgodnie z definicją art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 1-4 ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Tylko bowiem praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w w/w rozporządzeniu, a nadto wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury. Dlatego też Sąd dokonuje oceny faktycznie wykonywanych czynności pracowniczych w okresie spornym oraz warunków wykonywanej pracy, przy czym nie jest wystarczające samo ustalenie, że pracownik czynności, o których mowa w załącznikach do powołanego rozporządzenia, wykonywał bez sprecyzowania czasokresu ich wykonywania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 638).

Podsumowując swoje stanowisko Sąd drugiej instancji uznał, że w spornym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie [...] wnioskodawca nie pracował stale i w pełnym wymiarze w warunkach szczególnych, a tylko okresy takiej pracy mogą być zaliczone do piętnastoletniego stażu pracy, dającego uprawnienie do wcześniejszej emerytury. Z tych względów należało w postępowaniu odwoławczym w zupełności podzielić ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w K., jak również ich niewadliwą ocenę prawną, że wnioskodawca nie spełnia warunków do dochodzonego świadczenia.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości skargą kasacyjną

wnioskodawca. Skargę oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy z uprawnień przewidzianych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz 43 z późn. zmian.) mogą skorzystać pracownicy, którzy będąc formalnie zatrudnieni u jednego pracodawcy w ramach etatu nie podlegającego kwalifikacji jako praca w szczególnych warunkach, wykonywali w tym samym okresie faktycznie na rzecz innego pracodawcy pracę kwalifikowaną jako praca w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że

skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne

(poważne) wątpliwości.

Skarżący nie wykazał, aby w sprawie w istocie występowało istotne zagadnienie prawne, które wymagałoby rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że kwestia zaprezentowana w sformułowanym przez pełnomocnika skarżącego zagadnieniu prawnym była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, czego świadomość ma również sam skarżący, bowiem przykłady tego orzecznictwa zostały zaprezentowane w skardze kasacyjnej. Warto jednak przypomnieć, że Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, zgodnie z którym z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w warunkach szczególnych. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2012 r., I UK 227/11, LEX nr 1157544). A zatem Sąd Najwyższy pozytywnie rozstrzygnął problem ujęty przez skarżącego w pytaniu prawnym (zob. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 86), natomiast skarżący nie wykazał, aby konieczna była zmiana dotychczasowej linii orzeczniczej w tym zakresie.

Niezależnie jednak od powyższego należy zauważyć, że poruszona w skardze kasacyjnej kwestia pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy. Godzi się bowiem dostrzec, że przyczyną oddalenia apelacji wnioskodawcy, a wcześniej także jego odwołania od decyzji ZUS, nie był fakt wykonywania pracy na dwóch stanowiskach, z których tylko jedna praca stanowiła pracę w warunkach szczególnych. Sądy wydając swoje rozstrzygnięcia opierały się

na dokonanych ustaleniach faktycznych, z których wynikało, że wnioskodawca nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i niespełnienie właśnie tego warunku zaważyło na braku możliwości zmiany decyzji organu rentowego, a nie problem poruszony w zagadnieniu prawnym.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma swoją podstawę w art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

as